

Anvisningar för ansökan om statsbidrag 2024 till regioner i syfte att höja driftsäkerheten på hälso- och sjukvårdens fastigheter

Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att fördela bidrag utifrån förordningen (2023:30) om statsbidrag till regioner för åtgärder för att höja driftsäkerheten på hälso- och sjukvårdens fastigheter.

Bidraget finansierar åtgärder som regionerna får vidta inom ramen för investeringsprogrammet *Sjukvårdens säkerhet i kris och krig* (SSIK). Målet med investeringsprogrammet är i ett första steg att åstadkomma robusta sjukhusfastigheter med god driftsäkerhet under höjd beredskap, där det bedrivs sluten vård.¹

Begrepp

Med *sjukvårdshuvudman* avses den region som ansvarar för att erbjuda hälso- och sjukvård.²

Med *hälso- och sjukvård* avses verksamhet som regionerna ansvarar för enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

Med *sluten vård* avses vård som ges till en patient som är intagen vid en vårdinrättning enligt 2 kap. 4 § hälso- och sjukvårdslagen.

Med *höjd beredskap* avses antingen skärpt beredskap eller högsta beredskap.³ Skärpt beredskap kan ske vid till exempel krig eller konflikter i Sveriges närområde, eller om läget i omvärlden allvarligt påverkar vårt land eller hotar vår säkerhet och självständighet. Vid högsta beredskap är Sverige i krig. Regeringen kan besluta om höjd beredskap för att stärka Sveriges möjligheter att försvara sig.⁴

¹ Regeringsbeslut, S2021/07152 S2022/04258 (delvis)

² 2 kap. 2 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

³ Lag (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap

⁴ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Om höjd beredskap och krig, Krisinformation.se

Bakgrund

Regeringen har gett Socialstyrelsen i uppdrag att förbereda för att förvalta investeringsprogrammet *Sjukvårdens säkerhet i kris och krig* (SSIK). Som en del av programmet ska det aktuella statsbidraget fördelas.

SSIK-programmet strävar efter en tydlig koppling mellan den vård som bedrivs i sjukhusfastigheterna och den driftsäkerhet som behövs för att kunna upprätthålla vården vid höjd beredskap.

För att underlätta arbetet inom SSIK-programmet har Socialstyrelsen tagit fram en process (SSIK-processen) som vägledning och stöd för regionernas arbete inom programmet.

Det finns ett metodstöd för steg 1 (genomförandet av kartläggning och nulägesanalys). Ytterligare metodstöd kommer att tas fram för de återstående stegen i SSIK-processen. Ett metodstöd för målbildsarbete och gapanalys blir färdigt i september 2024. Regionerna kan ta del av metodstöden genom att skicka e-post till ssik@socialstyrelsen.se.

SSIK-processen

Steg 1 Kartläggning och nulägesanalys

Regionerna genomför en kartläggning och nulägesanalys av vilken vård som bedrivs i sjukhusfastigheterna idag.

En kartläggning och nulägesanalys av sjukhusfastigheten genomförs enligt de nivåer som finns beskrivna i vägledningen *Den robusta sjukhusbyggnaden*: bas, brons, silver och guld.⁵

Steg 2 Målbild

Målbilden beskriver den prioriterade hälso- och sjukvårdsverksamhet som ska upprätthållas under höjd beredskap, med vilken förmåga och kapacitet samt under hur lång tid. Inledningsvis fokuserar SSIK-programmet på traumavård och den hospitala delen.

⁵ Den robusta sjukhusbyggnaden – En vägledning för driftsäkra sjukhusbyggnader (MSB1693).

Dimensionerande målbilder för höjd beredskap som tas fram inom ramen för Socialstyrelsens regeringsuppdrag om nyckeltal och dimensionerande målbilder⁶ kommer att utgöra ett viktigt underlag för det regionala målbildsarbetet för höjd beredskap. Det bedöms kunna ske i samverkan med militärregionen och civilområdesansvarig länsstyrelse.⁷

De dimensionerande målbilderna utgår från den försvarspolitiska inriktningen⁸ och de planeringsanvisningar för totalförsvaret som råder.⁹

Steg 3 Gapanalys

Gapanalysen visar gapet mellan nuvarande läge och målbild samt vilka åtgärder som bör genomföras för att uppnå målbilden för höjd beredskap.

Steg 4 Beslut om åtgärd

Gapanalysen utgör underlag för beslut om åtgärder för sjukhusfastigheter där det bedrivs slutenvård. Prioriteringar kommer att behöva göras kring vilka åtgärder som ska prioriteras. Dessa prioriteringar har sin grund i lokalitet och robusthet.

Ansökan 2024

Sista ansökningsdagen är den 11 november 2024. Ansökan görs via Socialstyrelsens e-tjänst.

Under 2024 kan regionerna ansöka om bidrag för steg 1, 2 och 3, det vill säga för kostnader för genomförd kartläggning och nulägesanalys, genomfört målbildsarbete och genomförd gapanalys.

Bidragets storlek

För budgetåret 2024 finns totalt 102 miljoner kronor att fördela. Under första ansökningsperioden fördelades drygt 4,2 miljoner kronor. För denna ansökningsomgång finns totalt 22,1 miljoner kronor att fördela för arbetet med kartläggning och nulägesanalys, målbild och gapanalys. Återstående 75,6 miljoner kronor fördelas till regionerna genom rekvisition i en separat utlysning. Det tilldelade bidragsbeloppet i rekvisitionen ska användas för faktiska åtgärder i syfte att höja driftsäkerheten på hälso- och sjukvårdens fastigheter.

Vilka kan söka statsbidraget?

Samtliga regioner.¹⁰

⁶ Regeringsuppdrag till Socialstyrelsen att ta fram nyckeltalsberäkningar och dimensionerande målbilder för hälso- och sjukvården (S2022/04257) (delvis).

⁷ Förordning (2022:525) om civilområdesansvariga länsstyrelser

⁸ Prop. 2020/21:30.

⁹ Handlingskraft - Handlingsplan för att främja och utveckla en sammanhängande planering för totalförsvaret 2021-2025, Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, 2021

¹⁰ Sjukvårdshuvudman, 2 kap. 2 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

Vad kan regionerna söka statsbidrag för?

Fördelning av statsbidrag - prioritering av ansökningar

Under bidragsåret 2024 kan regionerna ansöka om bidrag för genomförda insatser och kostnader som uppstått i;

1. kartläggning och nulägesanalys av befintliga vårdformer och nivån på driftsäkerhet¹¹ inom sjukhusfastigheter där det bedrivs slutenvård.
2. målbildsarbete
3. gapanalys

1. kartläggning och nulägesanalys

Statsbidrag beviljas för kostnader som uppstått vid kartläggning och nulägesanalys *per sjukhusfastighet* där det bedrivs slutenvård under 2024. Detta innebär att kartläggning och nulägesanalys ska genomföras på minst en sjukhusfastighet innan man ansöker om bidraget för den sjukhusfastigheten. Statsbidrag får beviljas för hela kostnaden.

2. målbildsarbete

Statsbidrag beviljas för kostnader som uppstått vid målbildsarbete under 2024. Detta innebär att regionen behöver genomföra målbildsarbete enligt metodstöd innan man ansöker om bidraget. Statsbidrag får beviljas för hela kostnaden.

3. gapanalys

Statsbidraget beviljas för kostnader som uppstått vid arbete med gapanalys. Detta innebär att regionerna behöver genomföra gapanalysen enligt metodstöd innan man ansöker om bidraget. Statsbidrag får beviljas för hela kostnaden.

Statsbidrag kan sökas för kostnader som uppstått vid kartläggning och nulägesanalys, målbild och gapanalys. I detta ingår exempelvis personalkostnader, resekostnader inom Sverige och konsultkostnader för den eller de som genomför arbetet.

Metodstöd för kartläggning och nulägesanalys

Som stöd för regionerna i arbetet med kartläggning och nulägesanalys, har Socialstyrelsen tagit fram ett metodstöd (se bilaga 1 och bilaga 2) som ni ska använda när ni genomför arbetet.

¹¹ Beskrivs som robusthetsnivåer i *Den robusta sjukhusbyggnaden – En vägledning för driftsäkra sjukhusbyggnader (MSB1693)*.

Metodstöd för målbild och gapanalys

Socialstyrelsen arbetar med att ta fram anvisningar och metodstöd för arbetet med målbild och gapanalys. Regionerna ska använda sig av Socialstyrelsen metodstöd när de genomför arbetet.

Villkor för bidraget

Villkoren för statsbidraget anges i den aktuella förordningen. Statsbidrag får lämnas inom hälso- och sjukvårdsverksamhet enligt hälso- och sjukvårdslagen (2017:30).

Uppgifter och underlag som ska lämnas i ansökan

1. Uppgifter som Socialstyrelsen behöver för att pröva ansökan, exempelvis kostnader och sökt belopp
2. Intyg om kartläggning och nulägesanalys, målbild eller gapanalys har genomförts enligt metodstöd

Utöver detta kan vi komma att kontakta er för att begära in ytterligare information. Det sker då inte i syfte att fördela statsbidrag utan för att få en nationell lägesbild av driftssäkerheten.

Finansiering och utbetalning

Socialstyrelsen fattar beslut och betalar ut statsbidrag för genomfört arbete i december 2024.

Socialstyrelsen får bevilja statsbidrag för hela kostnaden. Om statsbidraget blir översökt för bidragsåret 2024, kan regionerna ändå få full kostnadstäckning.¹²

När kan ni använda statsbidraget?

Socialstyrelsen betalar ut statsbidraget under 2024. Bidraget avser kostnader för redovisade åtgärder enligt ovan som har genomförts från och med den 1 januari 2023.

När behöver Socialstyrelsen ha er ansökan?

Sista dag för ansökan är den 11 november 2024. Om sökanden inte kompletterar ansökan enligt begäran kommer Socialstyrelsen pröva ansökan i befintligt skick.

Hur får ni del av statsbidraget?

Statsbidraget betalas ut engångsvis. Ansökan görs via Socialstyrelsen e-tjänst. Intyg och övriga bilagor bifogas i e-tjänsten. Läs mer om e-tjänsten i faktarutan.

¹² Utgiftsområde 9 Hälso, sjukvård och social omsorg. Se *bemyndigande för 2024*.

Vägledning för ansökan via e-tjänst

Innan ni ansöker om bidraget behöver behörig företrädare (eller en person med fullmakt från denne) ansöka om att bli ombud. Tänk på att vara ute i god tid för att ansöka om att bli ombud. Beräknad handläggningstid är en månad.

► [Läs mer om ombudsansökan](#)

Efter att er ombudsansökan beviljats kan ni ansöka om statsbidraget via e-tjänsten. Ni ansöker via webbformuläret som ni hittar genom att klicka på ”Ansök nu” för det specifika bidraget som ni hittar under rubriken ”öppna utlysningar” i inloggat läge.

Kom ihåg att ladda upp och spara de bilagor som Socialstyrelsen begär i e-tjänsten.

Vad gäller för återbetalning och återkrav av statsbidrag?

Den som tagit emot statsbidrag enligt förordningen är återbetalningsskyldig om:

1. statsbidraget har lämnats felaktigt eller med för högt belopp,
2. statsbidraget helt eller delvis inte har använts eller inte har använts för de syften som det har lämnats för,
3. mottagaren inte har lämnat en sådan redovisning som avses i 12 §, eller
4. villkor i beslutet inte har följts.

Utifrån punkterna ovan kan Socialstyrelsen besluta att helt eller delvis kräva tillbaka statsbidraget. Om det finns särskilda skäl för det, får Socialstyrelsen besluta att helt eller delvis avstå från återkrav.

Vad gäller för återrapportering av statsbidrag för 2024?

Varje region ska i mars 2025 återrapportera hur statsbidraget för 2024 har använts, samt lämna en kort ekonomisk redovisning och en bedömning av bidragets resultat i förhållande till syftet med bidraget. Socialstyrelsen skickar i början av 2025 ut ett webbaserat återrapporteringsformulär till regionens registrator för vidarebefordran till verksamhet med ansvar för statsbidrag.

Medel som inte har använts eller som inte har använts i enlighet med angivna villkor ska återbetalas till Socialstyrelsen. Villkoren anges i beslut om statsbidrag.

Information

Frågor om statsbidraget och SSIK programmet (mall, metodstöd) skickas till funktionsbrevlåda; ssik@socialstyrelsen.se.